

Генеалогічна структура племінних заводів і репродукторів з розведення нової популяції молочної худоби свідчить про те, що із 16 оцінених ліній найбільш чисельними за маточним поголів'ям є лінії Хановера – 1467 (1054 корови), Рігела – 1310 (1068 корів), Старбака – 1051 голів (лише 23 корови). Із 3174 голів телиць 1028 (32,4%) належать до лінії Старбака, 453 (14,3%) – лінії Чіфа, 439 (13,8%) – лінії Імпрувера, 413 (13,0%) – лінії Хановера, тобто спостерігається зміна апробованих у буковинському заводському типі ліній на голштинські.

У базових господарствах ефективно поєднують науково-обґрунтоване ведення скотарства та умілі підходи планування своєї діяльності, що знижує собівартість молочної продукції. Спеціалісти та керівники базових господарств продовжують працювати над підвищенням продуктивності молочного дійного стада корів з використання нових технологій селекції, годівлі та утримання.

Отже, є значні відмінності в господарськи корисних ознаках тварин з неоднаковими рівнем кормової бази та селекційно-племінної роботи в різних базових молочних господарствах і районах. Це свідчить про те, що шляхом поглиблення племінної роботи та поліпшення умов утримання й годівлі можна значно удосконалити масив породної групи червоно-рябої молочної породи на Буковині.

УДК 636. 4.082.26.454.3

Ятусевич В. П. – к. с.-х. н., доц., Лысковец Е. Н. – студ.¹
УО “ВГАВМ”, Витебск, Республика Беларусь

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНЫЕ КАЧЕСТВА СВИНОМАТОК ПРИ СКРЕЩИВАНИИ С ХРЯКАМИ РАЗНЫХ ПОРОД

В современных условиях промышленной технологии успех дальнейшего развития свиноводства определяется главным образом широким использованием межпородного скрещивания и гибридизации для эффективного использования гетерозиса и получения высокопродуктивного товарного молодняка для откорма. Межпородное скрещивание позволяет без дополнительных капиталовложений на 5-15% повысить продуктивность свиней.

Однако далеко не всякое скрещивание ведет к гетерозису. Поэтому очень важен в практике свиноводства правильный выбор исходных особей, как по материнской, так и по отцовской линии. Результативность скрещивания находится в прямой зависимости от сочетаемости пород.

Цель и методика исследований: изучение воспроизводительных качеств свиноматок при скрещивании с хряками разных пород в условиях племфермы филиала “Лошница” ОАО “Борисовский мясокомбинат”.

Для достижения поставленной цели нами поставлены следующие задачи: оценить используемых в стаде свиноматок разных генотипов при скрещивании с хряками разных пород по оплодотворяемости, репродуктивным качествам и рассчитать экономическую эффективность использования свиноматок разных породных сочетаний.

---

1 Научный руководитель – к. с.-х. н., доц. Ятусевич В. П.

Материалом для досліджень явилися виробничні карточки свиноматок племенної ферми, журнали учета осеменення і оплодотворюємості, учета опоросів і приплода свиней.

Репродуктивні якості учитували по 236 опоросившимся свиноматкам. Отримані дані про продуктивність свиноматок обробляли на ПЕВМ по програмі БІОЛСТАТ.

Племферма призначена для вирощування ремонтних свинок для товарної зони комплексу потужністю 108 тис. голів щорічного вирощування і откорму. На племфермі комплексу використовують 16 хряків породи ландрас, 19 хряків крупної білої, 9 голів крупна біла х ландрас, 12 хряків білоруської чорнопестрої і 1629 свиноматок, в тому числі 636 включені в ведучу групу. Свинок для ремонту власного стада відбирають при отьємі від свиноматок крупної білої породи ведучої групи в кількості 3-4 голів з кожного гнізда. На дощаванні свинки знаходяться до чотирьохмісячного віку, а потім їх переводять в свинарники для вирощування ремонтного молодняка.

На племенній фермі застосовується штучне осеменення. В одному циклі покривають 40 основних маток і 20 ремонтних свинок. Поросят отримують від 48 маток (35 основних і 13 перевіряємих). Рештні 5 основних і 7 ремонтних свинок або не оплодотворюються, або вибувають в період супоросності. Від 10-15 основних свиноматок отримують чистопородний приплод, а від рештних 20-25 основних і всіх перевіряємих – двохпородний. Поросят від п'яти малопродуктивних маток або с галактиєю (з числа опоросившихся) отщавлюють в другі гнізда з таким рахунком, щоб в кожному було не менше 10 голів. В середньому за цикл (10 днів) народжується 460-480 життєспособних поросят, к отьєму в 36-денному віку залишається 410-420 голів. В цьому віку відбирають для вирощування 36 чистопородних і 122 голів двохпородних свинок. З них 2-3% выбракувають по станню здоров'я, а рештних в чотирьохмісячному віку переводять в свинарники для щавання ремонтного молодняка. Отьємшою щавляють групами по 25 голів, а ремонтних свинок по 17-18 голів в станке з плошадью пола на одну голову 1м². За 20 днів до передачі свинок на комплекс всіх помесних свинок ще раз індивідуально вщавлюють (маса їх повинна бути не менше 115 кг), щавляють товщину шпика і довжину туловища. При отщавленні на товарний комплекс їх осеменяють по отходу в охоту штучно спермою породи ландрас і білоруської чорно-пестрої.

Оплодотворюємость маток має велике значення в щаванні, так як від неї залежить своєчасність комплектування групи маток на опорос і отщавлення одновікушних партій молодняка на вирощування і откорм.

Оплодотворюємость маток племферми показана в таблиці 1.

Как видно з таблиці 1, на племфермі використовують різні варіанти скрещування маток з хряками різних породи, приче застосовується як двохпородне, так і трьохпородне з використанням генотипа отщавленної і зарубешної селекції ПКБ (польська крупна біла). Но основне поголів'я представлено отщавленної білоруської крупної білої породою, щавимою в чистоті.

Таблиця 1 – Результати осеменення маток за 2012 год

Генотип маток	Порода хряка	Кількість осеменених маток, голів	Опорованих маток, голів	Абортировано, голів	Заболело, голів	Оплотвореність, %
БКБ	БКБ	326	260	25	12	91,1
БКБ	БЧП	71	53	3	3	83,1
БКБ	Л	129	99	6	10	89,1
БКБ × Й	БКБ	28	24	0	1	89,3
БКБ × Й	Л	41	33	0	1	85,3
БКБ × БЧП	БКБ	77	61	8	2	92,2
БКБ × БЧП	БЧП	29	29	0	0	100
БКБ × ПКБ	Л	8	6	0	0	75,0
БКБ × ПКБ	БКБ	28	22	0	0	78,6

Наивысшая оплодотворенность (92,2-100%) наблюдается в вариантах, где используются отечественные породы: белорусская крупная белая (БКБ) и белорусская черно пестрая (БЧП). Худшие показатели по оплодотворенности (75,0 и 78,6%) получены при использовании хряков пород ландрас (Л) и белорусской крупной белой на двухпородных матках, полученным с участием хряков польской крупной белой породы.

Репродуктивные качества свиноматок представлены в таблице 2.

Таблиця 2 – Репродуктивные качества свиноматок

Генотип свиноматок	Порода хряка	Многоплодие, голів	Кількість поросят при отьеме, голів	Масса гнезда при отьеме, кг	Сохранность поросят, %
БКБ	БКБ	10,46±0,29	9,93 ±0,19	95,8±2,53	94,9
БКБ	БЧП	12,78±0,65	10,04± 0,23	93,9±3,13	78,5
БКБ	Л	10,66±0,65	10,06 ±0,15	97,0±2,95	94,3
БКБ × Й	БКБ	11,12±0,66	9,90 ±0,14	101,0±2,1	89,0
БКБ × Й	Л	10,83±0,59	9,16 ±0,18	77,3±1,20	84,6
БКБ × БЧП	БКБ	10,70±0,63	9,80± 0,37	95,5±4,58	91,5
БКБ × БЧП	БЧП	11,36±0,48	10,31± 0,26	103,7±2,86	90,7
БКБ × ПКБ	Л	12,16±0,30	9,83 ±0,31	83,7±4,28	80,8
БКБ × ПКБ	БКБ	12,20±0,44	10,00 ±0,27	91,8±3,72	81,9

Как видно из таблицы 2, свиноматки БКБ в сочетании с хряками БЧП превосходили маток БКБ х ПКБ при скрещивании с хряками БКБ и Л на 0,58-0,62 головы или на 4,7-5,0%.

В сравнении с матками крупной белой породы при чистопородном разведении, преимущество достоверно составило 2,32 головы или 22,1% ($P < 0,01$). Свыше 11 голов поросят рождалось живыми у маток (БКБхЙ) х БКБ и (БКБхБЧП) х БЧП. От 10,6 до 10,8 голов многоплодие составляло у маток БКБ в сочетании с ландрасами и в сочетаниях (БКБхБЧП) х БКБ и (БКБ х Й) х Л.

Наибольшее число мертвых поросят (1,6 голов) рождалось у маток генотипа БКБхПКБ при скрещивании с хряками БКБ. Это в 2 раза больше, чем у маток БКБ, БКБхЛ и в 2,4-3,9 раза больше, чем по всем оставшимся сочетаниям. А меньше всего мертворожденных поросят (0,41 гол.) получено в сочетании (БКБхБЧП) х БЧП.

Сохранность поросят к отъему в 36 дней у маток разных породных сочетаний различается. Лучшая сохранность была у маток БКБ при разведении в чистоте и скрещивании с хряками породы ландрас (сохранность поросят 94,9 и 94,3%). Уступали им на 2,8-4,2 п.п. матки БКБхБЧП в сочетании с хряками БКБ и БЧП. Самая низкая сохранность поросят наблюдалась по группе БКБ х БЧП, где было самое высокое многоплодие.

При оценке продуктивности маток основным показателем является масса гнезда поросят к отъему. У маток сочетания (БКБ х БЧП) х БЧП масса гнезда составила 103,7 кг, что на 2,7 кг больше, чем у (БКБ х Й) х БКБ и на 6,7 кг или на 6,9% больше, чем у БКБ х Л. Уступали на 1,9 кг по массе гнезда при отъеме свиноматки крупной белой породы при скрещивании с хряками белорусской черно-пестрой своим сверстницам при чистопородном разведении и на 4 кг или на 4,3% двухпородным (БКБ х ПКБ) х БКБ.

У маток сочетания (БКБ х Й) х Л масса гнезда при отъеме поросят в 36 дней была минимальной (77,3 кг).

При одинаковых затратах на содержание свиноматки с поросятами до отъема (2230 тыс. руб.), себестоимость 1 кг живой массы поросят у свиноматок генотипа (БКБхБЧП) х БЧП составляла 21,50 тыс. руб., что на 0,57 тыс. руб. меньше, чем у свиноматок генотипа (БКБхЙ) х БКБ и на 1,48 тыс. руб. меньше, чем у свиноматок генотипов БКБхЛ. В сравнении с матками сочетаний БКБхБКБ, БКБхБЧП и (БКБ хПКБ) х БКБ разница в себестоимости была более существенной и составляла 1,77-2,79 тыс. руб., а полученная прибыль на такую же сумму соответственно больше.

Таким образом, проведенные исследования показали, что использование в хозяйстве свиноматок почти всех изучаемых генотипов племфермы эффективно и обеспечивает получение прибыли при уровне рентабельности от 9,03 до 23,18%. Сочетания (БКБхЙ) х Л и (БКБ хПКБ) х Л, где получен убыток при уровне убыточности 8,18 и 0,58% следует исключить из системы разведения.